

نظریه‌های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه
منتشر شده در روزنامه رسمی شنبه ۹ اردیبهشت ۱۳۹۶

۴۶۴

شماره پرونده ۱۷۷۹ - ۲۶ - ۹۴

سؤال

- ۱- آیا امکان اجرای حکم اعسار نسبت به کل محکوم به یا تعدیل اقساط تعیین شده قبل از قطعیت دادنامه امکان پذیر است؟
- ۲- آیا رفع ممنوع‌الخروجی موضوع مفاد ماده ۲۳ قانون نحوه محکومیت‌های مالی در صورت صدور حکم اعسار منوط به قطعیت دادنامه می‌باشد؟

نظریه شماره ۷/۹۵/۲۹۹ - ۱۸/۲/۱۳۹۵

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

- ۱- به محض صدور حکم اعسار و قبل از قطعیت آن، برابر ماده ۳ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴، محکوم‌علیه باید آزاد شود، زیرا با توجه به فلسفه وضع ماده یاد شده و پیشینه قانونی و سابقه موضوع در فقه، حبس محکوم‌علیه مالی، تنها در صورتی ممکن است که وی ممتنع یا مماطل تلقی شود، بنابراین، به محض اینکه دادگاهی که دستور بازداشت وی را داده است، اعسار او را احراز نماید، مجوزی برای ادامه بازداشت وجود ندارد و باید بلافاصله دستور آزادی او را صادر کند. تعبیر «پذیرفته شدن اعسار» مذکور در این ماده و نیز عدم امکان بازداشت محکوم‌علیه با صرف تقدیم دادخواست اعسار ظرف سی روز، مؤید این نظر است.
 - ۲- برابر ماده ۲۳ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴، مرجع اجراکننده رأی باید به تقاضای محکوم‌له، قرار ممنوع‌الخروجی محکوم‌علیه را صادر کند. بنابراین، اولاً با صرف تقاضای محکوم‌له دادگاه مکلف به صدور قرار یاد شده است و حتی اگر محکوم‌علیه ظرف سی روز مقرر در ماده ۳۳ همان قانون، دادخواست اعسار خود را تقدیم کرده باشد، صدور قرار ممنوع‌الخروجی وی با تقاضای محکوم‌له تکلیف دادگاه است. ثانیاً مطابق اصل، احکام صادره از تاریخ قطعیت قابلیت اجرا دارند. بنابراین، مقصود از عبارت «ثبوت اعسار محکوم‌علیه» مذکور در ماده ۲۳ یاد شده، صدور حکم قطعی است و در صورت تردید نیز باید به اصل رجوع کرد.
- منبع: مرکز امور مشاوران حقوقی قوه قضائیه استان گیلان